

Geen resistentie tegen vlooiënbestrijdingsmiddelen!

De kriebels van alle onzin

Te vaak ontvangt Dibevo bezorgde mails en telefoontjes van ondernemers die tijdens een verkoopgesprek van een klant horen dat die klant volgens zijn dierenarts beter geen vlooiënbestrijdingsmiddelen meer bij de dierenartszaak kan aanschaffen. Vlooiën zouden namelijk resistent zijn tegen bepaalde middelen uit de dierenartszaak. Krijgt u ook de kriebels van die verhalen of begint u ze bijna te geloven? Het *Dibevo-Vakblad* geeft alle informatie die u nodig hebt om de vloer aan te vegen met onzinverhalen. ■ TEKST EN FOTO'S: JANINE VERSCHURE

Peter Meeuwse van Discus-dierenartszaak in Breda is een van de ondernemers die bij Dibevo aan de bel trok. “Wij komen het echt heel vaak tegen op de winkelvloer”, vertelt hij. “In de meeste gevallen hebben mensen van hun dierenarts gehoord dat er resistentie bestaat tegen Frontline maar mij bereiken ook steeds meer verhalen over andere middelen. Ik hoor inderdaad ook regelmatig dat de verhalen over resistentie onzin zijn, maar helemaal zeker weet ik dat eigenlijk niet. Ik zou graag willen weten waar die verhalen vandaan komen, waarom ze zo hardnekkig zijn. Ik zou graag willen weten waar die verhalen vandaan komen, waarom ze zo hardnekkig zijn. Weet je wat het vervelende is: die geruchten zingen nu al zo lang rond, ook op het internet, dat het haast onmogelijk is geworden om je klanten ervan te overtuigen dat de middelen die wij verkopen prima werken. Ik zou graag willen weten wat ik mijn klanten moet vertellen, want vooral wil ik hun een goed advies geven.”

“Wat fijn dat jullie over dit onderwerp gaan schrijven”...

... zegt Bernard Tooren van Merial, de pro-

Resistentie =

Erfelijke weerstand van vlooiën tegen bestrijdingsmiddelen. Hierdoor worden vlooiën steeds minder vatbaar voor bepaalde middelen en werken de middelen dus niet meer.

ducent van Frontline. Hij beaamt dat de verhalen over resistentie van Frontline nog moeilijker zijn te bestrijden dan een vlooiënplag. “Maar in de praktijk blijkt dat, als vlooiënbestrijding niet lijkt te werken, in praktisch alle gevallen de oorzaak bij de consument ligt”, vertelt hij. “Zo horen wij klachten die beginnen met ‘ik heb het al drie keer over zijn eten gestrooid, maar ik zie nog steeds vlooiën’ of hoor je mensen vertellen dat ze de inhoud van de pipet in de vacht hebben gewreven met een washandje. Frontline is een contactproduct, tussen het moment dat de vloer in contact komt met het product en het tijdstip van overlijden kan wat tijd zitten. Het duurt even voor de vloer dood is. En ook al wordt het product wel goed gebruikt, dan nog kan het gebeuren dat er een besmettingsbron in de buurt is, waardoor de vlooiën toch blijven komen. Denk aan een vogelnestje, een dode egel of een poppenbedje met vlooiën. Technisch gezien is het praktisch onmogelijk dat vlooiën resistent worden tegen Frontline. Ons product werkt namelijk op drie receptoren, en de kans dat een vlooiënpopulatie op alle drie die receptoren resistent wordt, is verwaarloosbaar klein. Maar voor veel

dierenartsen blijft het een welkom verhaal dat Frontline slecht of steeds minder goed zou werken. Want door het vertellen ervan zien zij hun omzet van andere middelen toenemen. En stel je nou eens voor dat er inderdaad aantoonbaar resistentie zou zijn tegen Frontline. Dat er studies zouden zijn die het bewijs leveren? Denk je dan niet dat al onze concurrenten die boodschap met plezier zouden gaan verkondigen? Alleen het feit al dat dat niet gebeurt, bewijst voor mij dat de verhalen op drijfzand gebaseerd zijn. Dierenarts en parasitoloog Paul Overgaauw heeft veel onderzoek gedaan op dit gebied en houdt regelmatig lezingen over dit onderwerp. Je zou hem eens moeten benaderen.”

Zo gezegd, zo gedaan

Paul Overgaauw is dierenarts-parasitoloog en verbonden aan de divisie Veterinaire Volksgezondheid, IRAS, Universiteit Utrecht. Met het artikel ‘Falende vlooiënbestrijding’ dat hij vorig jaar schreef naar aanleiding van een veldonderzoek over vlooiënbestrijding, formuleerde hij oorzaken en oplossingen voor – hoe raadt u het zo – falende bestrijding van vlooiën bij huisdieren. Uit het onderzoek blijkt inderdaad dat anti-vlooiënmiddelen vaak niet werken omdat huisdiereigenaren de middelen niet goed gebruiken. “Resistentie speelt daarbij, voor zover we nu weten, geen rol”, vertelt Overgaauw. “Bijna de helft van de consumenten blijkt de middelen op de verkeerde manier toe te dienen. Ze masseerden de vloeistof bijvoorbeeld in de huid, waardoor een deel van de vloeistof niet op het dier terecht komt maar op de eigen handen. Of ze brachten het op de vacht aan en niet op de huid, of verdeelden het over hals en staart, waardoor de dieren het er weer af konden likken. In niet minder dan 62 procent van de gevallen bleken de huisdiereigenaren het product niet frequent of te kort te gebruiken. Zo werd er bijvoorbeeld niet minimaal drie maanden, of tijdens de winter doorbe-

Dibevo Scholingsdag

Ook op de Dibevo Scholingsdag die op 20 september plaatsvond in Eindhoven (en waarover u in de volgende editie van het *Dibevo-Vakblad* een uitgebreid verslag aantreft) kwam de vemeende resistentie aan bod. Dierenarts en HKI-voorzitter Jan van Mameren zei daarover: “Voordat de verkoop van Frontline werd vrijgegeven, was het uitsluitend bij de dierenarts te koop. Het werkte en verkocht goed, dus dierenartsen waren niet blij toen het middel ook via het dieren speciaalzaak kanaal bij de consument terechtkwam. Maar er kwamen wel nieuwe middelen op de markt die uitsluitend bij de dierenarts verkrijgbaar waren. Dus toen hebben dierenartsen het verhaal in de wereld gebracht dat Frontline niet meer zou werken. Dat verhaal is pertinent niet waar. Frontline werkt relatief langzaam, een vlo gaat dood zo’n 24 uur nadat hij met het middel in aanraking kwam. De klant ziet dus niet direct resultaat. Maar als het volgens de gebruiksaanwijzing wordt toegepast, werkt het wel degelijk.”

Goed verhaal

Vlooiënbestrijdingsmiddelen zijn bij uitstek een product waar een goed verhaal bij hoort. Vertel uw klanten:

- dat uit recent Amerikaans onderzoek is gebleken dat er tegen de werkzame stof in Frontline, maar ook tegen andere vlooiënmiddelen op de Nederlandse markt, geen resistentie is aangetoond.
- dat uit Nederlands onderzoek is gebleken dat meer dan de helft van de vlooiënmiddelen niet goed blijkt te werken omdat ze niet goed gebruikt worden.
- de gebruiksaanwijzing goed te lezen.
- de omgeving van het dier ook goed te behandelen als er vlooiën zijn aangetroffen.
- dat je nooit toevallig net die ene vlooi vindt die op je dier zit. Als de klant een vlooi ziet, zullen er ongetwijfeld meer in huis en op andere dieren aanwezig zijn.
- alle honden en katten in huis te behandelen.
- de dieren regelmatig met de vlooiënkam te controleren.
- niet te veel of te weinig te doseren. Overdosering kan dieren ziek maken; van onderdosering worden de vlooiën blij.
- producten voor katten niet op honden te gebruiken en zeker niet andersom. Niet alleen loop je het gevaar van over- of onderdosering maar ook zijn de werkzame stoffen in sommige vlooiënbestrijdingsmiddelen voor honden, gevaarlijk voor katten. Een voorbeeld hiervan zijn middelen die pyrethroïden bevatten, dat zijn insecticiden gebaseerd op de stof pyretrine zoals permethrin en deltamethrin.
- ook preventief te blijven behandelen als mensen geen vlooiën meer aantreffen op hun dier of in huis.

handeld. Mensen blijken erg slecht in het lezen van een gebruiksaanwijzing. En als een product dan niet werkt, wordt al heel snel resistentie als schuldige aangewezen. Ik moet je zeggen dat ik bijvoorbeeld tien jaar geleden veel meer problemen met vlooiën zag dan vandaag de dag. Ik heb echt wel de indruk dat het probleem afneemt. Onlangs had ik voor een onderzoek vlooiën nodig en het kostte me behoorlijk wat moeite om in de dierenartspraktijk een buisje met tien vlooiën van één dier te bemachtigen. Ik ben ervan overtuigd dat een vlooiënprobleem met de moderne middelen heel goed in de hand te houden is. De middelen, die uit de dierspecialzaak in veel gevallen dezelfde zijn als die van de dierenarts, werken prima. Als je de adviezen op de verpakking maar opvolgt.”

Uit het veldonderzoek, dat werd uitgevoerd onder 213 consumenten bij wiens huisdieren de vlooiënbestrijdingsmiddelen hun werk niet leken te doen, blijkt overduidelijk hoe belangrijk voorlichting is. Overgaauw: “Ondernemers moeten er niet zomaar van uitgaan dat de klant de gebruiksaanwijzing gaat lezen en die stic kertjes ook echt in zijn agenda plakt. Wanneer je er dan als ondernemer op wijst dat in meer dan de helft van de gevallen aangeschafte middelen niet goed blijken te werken omdat ze niet goed gebruikt worden, zal de consument veel eerder geneigd zijn het middel volgens de aanwijzingen te gebruiken. Anders vindt hij het al snel zonde van zijn geld. En terecht!”

Nieuw onderzoek naar resistentie

Deze zomer was Overgaauw op een congres over parasietenbestrijding in Amerika. Aan de universiteit van Californië was net een onderzoek over resistentie afgerond. Overgaauw: “In opdracht van Bayer zijn daar, voor het eerst sinds twaalf jaar, vlooiën onderzocht op de

REACTIE VAN LEVERANCIERS

Beaphar

“Natuurlijk kennen ook wij de verhalen over resistentie”, vertelt Dirk Wilborts van Beaphar, “maar ik geloof niet dat er resistentie is. Voor zover ik weet is daar nog steeds geen wetenschappelijk bewijs voor. In praktisch alle gevallen is het de behandelmethode waar het aan schort. Consumenten zijn nu eenmaal eerder geneigd om de man met de witte jas te geloven, dan de verkoper achter de toonbank. Dus als die dierenarts zegt dat vlooiën resistent zijn voor bepaalde producten uit de dierspecialzaak, dan gelooft de klant dat. Frontline is een van de meest verkochte producten, dus dat vangt dan logischerwijze ook de meeste wind. Veel consumenten zijn zich er niet van bewust dat er, als er vlooiën op je dier hebben gezeten, altijd wel eitjes in je huis liggen. En die komen op een gegeven moment toch uit. En als dat gebeurt nadat de vlooiën op het dier bestreden zijn, hoor je al snel het verhaal dat die vlooiën resistent zouden zijn. Maar zo werkt het natuurlijk niet. Die eitjes lagen er gewoon al, en die kunnen een halfjaar later gewoon nog uitkomen.”

Intervet/Schering-Plough

“Ook wij horen wel eens dat de werking van Frontline minder aan het worden is. Maar mij persoonlijk is nooit duidelijk geworden waar dat nu precies op gebaseerd is. Ik denk dat het heel aannemelijk is dat incorrect gebruik van anti-vlooiënmiddelen vaak de basis is van het probleem”, aldus Marian van Kampen van Intervet.

mogelijke aanwezigheid van resistentie voor een aantal vlooi- en bestrijdingsmiddelen. Ook in Amerika wordt door eigenaren en dierenartsen al snel gezegd dat een middel, als het niet goed lijkt te werken, resistentie in de hand werkt. Maar uit dit recente onderzoek blijkt dat de resistentie in twaalf jaar niet of nauwelijks is toegenomen. Zowel tegen fipronil, de werkzame stof van Frontline en Exil Flee Free, als imidacloprid (Bolfo Gold) bestaat nog steeds geen resistentie. Wat echter wel vrij opzienbarend was in dit onderzoek, is dat eruit bleek dat bij jonge dieren, die vaak een relatief lage eiwitconcentratie in het bloed hebben, de werkzame stoffen van vlooi- en bestrijdingsmiddelen soms minder worden gebonden. Dit kan een oorzaak zijn van het feit dat veel middelen minder goed lijken te werken bij pups en kittens.” ❖

Hoe het nu precies zit met resistentie

In het Tijdschrift voor Diergeneeskunde van september, staat een verslag van dierenarts-parasitoloog Paul Overgaauw over het Amerikaanse congres over parasietenbestrijding. Daarin wordt de meer technische kant van het resistentieonderzoek beschreven. Wellicht kunt u onderstaande informatie gebruiken om de argumenten van ongelovige klanten te ontkrachten.

Het onderzoek werd uitgevoerd met volwassen katten-vlooiën, afkomstig van twaalf verschillende veld- en vier laboratoriumstammen uit Amerika en Australië. De insecten werden met koolzuur verdoofd en kregen vervolgens een druppel van 0,2 microliter werkzame stof in een oplosmiddel lokaal toegediend. Er werd geen resistentie waargenomen bij de laboratoriumstammen en er was geen verschil met de resultaten van het onderzoek dat twaalf jaar geleden plaatsvond. Wat betreft de veldstammen werd geconcludeerd dat er geen afname was in gevoeligheid voor imidacloprid en fipronil ten opzichte van twaalf jaar geleden. Alleen de resistentie tegen permethrin liet bij de volwassen vlooiën wel een toename zien. Maar die stof zit niet in Frontline, het product dat voornamelijk wordt aangehaald als het gaat over resistentie.

De gebruikte veldstammen waren afkomstig uit de USA (11) en Australië (1). De conclusies dienen dan ook beperkt te worden tot de USA. Maar gezien de overeenkomst in gebruikte middelen en behandelingsfrequentie zijn de uitkomsten ook sterk indicatief voor Europese vlooiënstammen.

Bayer

“Op de geruchten over vermeende resistentie reageren wij heel simpel”, vertelt Raymond Mutsaers van Bayer. “Zo lang er geen resistentie is aangetoond, kunnen wij daar niks mee en doen we dat ook niet. Roepen dat het product van een concurrent niet zou werken, zeker als daar geen wetenschappelijke basis voor is, dat doe je niet. Wij concentreren ons bij Bayer liever op onze eigen producten en onze eigen kracht.”

Ook geeft Mutsaers aan dat het zeker niet zo is dat middelen uit de dierspecialzaak minder goed zouden werken dan die van de dierenarts. “Er zitten wel verschillen in op het gebied van werkzaamheid maar dat doet niets af aan de kwaliteit. Zo ligt ons product Bolfo Gold bij de dierspecialzaak, terwijl Advantage bij de dierenarts te koop is. Qua samenstelling zijn die producten exact hetzelfde, alleen de verpakking is anders.”

Emax

“Ook wij krijgen regelmatig telefoontjes van klanten die vragen hoe het nou zit met die resistentie”, vertelt Jaap Laan van Emax. “Dat de dierenarts op de hoek zegt dat de vlooiën resistent zijn, en dat hij een product heeft dat wél werkt. Maar vaak gaat de kennis van de dierenarts niet verder dan de vlooiën die op dat moment op het dier zitten. Terwijl het juist zo belangrijk is om ook de omgeving onder handen te nemen.” André Bos is dierenarts van Emax. Hij vertelt: “Resistentie is niets meer en niets minder dan een smoes van dierenartsen om hun eigen product te verkopen. Uit recent onderzoek is onomstotelijk vast komen te staan dat er geen resistentie bestaat tegen moderne vlooi- en bestrijdingsmiddelen. Als je de aanwijzingen op de verpakking opvolgt, is een vlooiënprobleem gewoon op te lossen met middelen uit de dierspecialzaak. Veel dierenartsen roepen onzin, en dat doen ze alleen ter bescherming van hun eigen omzet.”